

(savivaldybė, mokykla)

___ klasės (grupės) mokinio(-ės) _____

(vardas ir pavardė)

ISTORIJA

Mokyklinio brandos egzamino užduotis
Pakartotinė sesija

2009 m. liepos 3 d.

Trukmė – 1,5 val. (90 min.)

NURODYMAI

- Pasitikrinkite, ar egzamino užduoties sąsiuvinyje nėra tuščių lapų ar kitokio aiškiai matomo spausdinimo broko. Pastebėję praneškite egzamino vykdytojui.
- Galite naudotis rašikliu, pieštuku, trintuku.
- Egzamino metu negalima naudotis jokiais informacijos šaltiniais.
- Rašykite aiškiai ir įskaitomai mėlynai rašančiu parkeriu ar tušinuku. Pieštuku ar neaiškiai parašyti atsakymai bus vertinami kaip neteisingi. Koregavimo priemonėmis naudotis negalima.
- Atsakymus ir jų paaiškinimus formuluokite glaustai ir aiškiai. Neatsakę į kurį nors klausimą, nenusiminkite ir stenkitės atsakyti į kitus.
- Užduoties pabaigoje palikta vietos juodraščiui. Vertinant darbą, į juodrašį nebus žiūrima.

Linkime sėkmės!

VERTINIMAS

1–13 klausimai	14–20 klausimai	21–29 klausimai	30–39 klausimai	TAŠKŲ SUMA

Vertinimo komisijos pirmininkas _____

(parašas, vardas ir pavardė)

I vertintojas _____

(parašas, vardas ir pavardė)

II vertintojas _____

(parašas, vardas ir pavardė)

Teisingas atsakymas į kiekvieną iš 1–13 klausimų vertinamas vienu tašku. Į šiuos klausimus yra tik po vieną teisingą atsakymą. Pažymėkite teisingą atsakymą apveddami prieš jį esančią raidę.

1. Lietuvoje 1920–1926 m.:

- A atidaryta Lenkijos ambasada Kaune;
- B įvestas į apyvartą litas;
- C sutriuškinti¹ bermontininkai;
- D uždrausta tautininkų partijos veikla.

2. Pirmosios sovietizacijos metu Lietuvoje:

- A išplėsta privačių bankų veikla;
- B įvykdyta kolektyvizacija;
- C nacionalizuotos stambiosios įmonės;
- D paliktas tikybos mokymas mokyklose.

3. „Atšilimo“ laikotarpiu Lietuvoje:

- A diegtas² ateistinis auklėjimas;
- B įgyvendinta viešumo politika;
- C sustabdyta industrializacija;
- D uždrausta meno kūrinų cenzūra.

4. Kurie abu cenzai yra taikomi per Lietuvos Prezidento rinkimus?

- A Išsilavinimo ir tarnybos kariuomenėje.
- B Lyties ir turto.
- C Sėslumo ir amžiaus.
- D Tautybės ir rasės.

5. Prieš kurios šalies kariuomenę 1919 m. kariavo bermontininkai?

- A Lenkijos.
- B Lietuvos.
- C Suomijos.
- D Vokietijos.

6. Kuri partija 1920 m. laimėjo Lietuvos Steigiamojo Seimo rinkimus?

- A Krikščionys demokratai.
- B Socialdemokratai.
- C Tautininkai.
- D Valstiečiai liaudininkai.

7. Lietuvos nacionalinė valiuta litas ekonominės krizės metais (1929–1933) buvo:

- A devaluotas;
- B stabilus;
- C susietas su Lenkijos zlotu;
- D susietas su Vokietijos marke.

Čia rašo vertintojai		
I	II	III
—	—	—
—	—	—
—	—	—
—	—	—
—	—	—
—	—	—
—	—	—
—	—	—

¹ sutriuškinti – rozbici – разбитые

² diegtas – wdrażane – внедряемое

8. Kuri ideologija labiausiai³ puoselėta Lietuvoje 1920–1939 m.?
- A Internacionalizmas.
  - B Kosmopolitizmas.
  - C Patriotizmas.
  - D Šovinizmas.
9. Kurioje iš šių Europos Sąjungos valstybių yra respublikinis valdymas?
- A Ispanijoje.
  - B Italijoje.
  - C Norvegijoje.
  - D Švedijoje.
10. Kuris iš šių teiginių yra įtvirtintas 1992 m. Lietuvos Respublikos Konstitucijoje?
- A Asmenims iki 18 metų mokslas yra privalomas.
  - B Darbuotojai, gindami savo ekonominius ir socialinius interesus, turi teisę streikuoti.
  - C Įstatymas nedraudžia monopolizuoti gamybos.
  - D Piliečiams yra draudžiama kritikuoti valstybės įstaigų ir pareigūnų darbą.
11. Pagal 1992 m. Lietuvos Respublikos Konstituciją apkaltos būdu pašalinto⁴ Prezidento pareigas laikinai eina:
- A Aukščiausiojo Teismo pirmininkas;
  - B Konstitucinio Teismo pirmininkas;
  - C Ministras Pirmininkas;
  - D Seimo Pirmininkas.
12. Kuris iš šių reiškinių rodo, kad Lietuvoje yra demokratinis valdymas?
- A Monopolinė gamyba.
  - B Sąžinės laisvė.
  - C Spaudos cenzūra.
  - D Vienpartinė sistema.
13. Kokia valdymo forma 1927–1939 m. įsitvirtino Lietuvoje?
- A Autoritarizmas.
  - B Demokratija.
  - C Oligarchija.
  - D Totalitarizmas.

Čia rašo vertintojai		
I	II	III
—	—	—
—	—	—
—	—	—
—	—	—
—	—	—
—	—	—
—	—	—

1–13 KLAUSIMŲ TAŠKŲ SUMA			
---------------------------------	--	--	--

³ labiausiai – najbardziej – больше всего

⁴ pašalinto – usuniętego z urzędu – отстраненного

I 14–20 klausimus atsakykite remdamiesi šaltiniais A, B ir C.

ŠALTINIS A (Iš Torunės taikos sutarties 1411 m.)

Visi belaisviai, paimti šiame kare, turi būti paleisti iš savo nelaisvės, turi tapti laisvais ir pasilikti ramybėje. [...] Paimama ir Žemaitija, kurią mes, Viešpačiai, Lenkijos karalius [...] ir didysis Lietuvos kunigaikštis [...] turime teisę gauti ir pasilaikyti⁵ mūsų valdžioje ramiai ir netrukdomai, kol bus gyvas nors vienas iš mudviejų [...]. Visa tai turi būti sutvirtinta oficialiais raštais tam, kad po mūsų mirties Ordinas galėtų įeiti jau be trukdymų su visomis teisėmis ir nuosavybėmis, pagal raštus, kitados duotus tai žemei [...].

ŠALTINIS B (Iš Horodlės sutarties 1413 m.)

Netenka praleisti ir to, kad Lietuvos žemių prelatai, ponai ir kilmingieji nepradės jokio karo prieš bet ką, nesikreipę ir nesiklausę mūsų ir mūsų įpėdinių⁶ patarimo. O mes, Lenkijos karalystės prelatai, ponai ir kilmingieji, nepradėsime nė prieš nieką panašaus karo, nesikreipę⁷ ir nesiklausę minėtųjų Lietuvos žemių ponų ir kilmingųjų patarimo. O be to, jau tie minėtųjų Lietuvos žemių ponai [...] neturi niekada jokių atveju palikti minėtųjų šviesiausių valdovų [...] ir jų teisėtų įpėdinių [...] ateityje, kol jie gyvens, bet tikrai ištikimai ir garbingai, davę rimtą ir kilnią priesaiką, nuo jų neatsitraukti [...].

ŠALTINIS C (Iš J. Dluogošo Lenkijos istorijos apie 1440 m. įvykius Lietuvoje)

Kai kunigaikštis Kazimieras jau kurį laiką buvo išgyvenęs Vilniuje ir pas jį suvažiavo ponai iš visų žemių, priklausančių didžiajai kunigaikštystei [...] Lenkijos ponai [...] remdamiesi bendrai sutartais užrašais, reikalavo iš Lietuvos prelatų ir ponų, kad neskelbtų ir nedarytų Kazimiero didžiuoju kunigaikščiu priešingai karaliaus Vladislovo ir Lenkijos karalystės prelatų ir ponų nustatymui, bet tik karaliaus vietininku⁸, kol karalius Vladislovas nenustatys kitaip. Tačiau Lietuvos prelatai ir ponai [...] vieną rytą, Lenkijos ponams tebesiilsint lovose ir nesitikint ko nors panašaus, kunigaikštį išrinko ir pakėlė Lietuvos didžiuoju kunigaikščiu [...].

14. Po kokio įvykio buvo sudaryta Torunės taika (šaltinis A)?

.....
(1 taškas)

15. Remdamiesi šaltiniu A ir žiniomis, įvardykite Lenkijos karalių ir Lietuvos didįjį kunigaikštį, sudariusius Torunės taiką. Su kuria valstybe šie valdovai sudarė Torunės taiką?

.....
.....
.....
(2 taškai)

16. Remdamiesi šaltiniu A, paaiškinkite Žemaitijos padėtį po šios sutarties pasirašymo.

.....
(1 taškas)

Čia rašo vertintojai		
I	II	III
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____

⁵ pasilaikyti – zostawić, zachować – оставлять, сохранять

⁶ įpėdinių – następców – приемников

⁷ nesikreipę – nie prosząc – не обращаясь

⁸ vietininku – namiestnikiem – наместником

17. Kokių tikslų Lenkija ir Lietuva pasirašė Horodlės sutartį (šaltinis B)? Remdamiesi šaltiniu ir žiniomis, paaiškinkite, kuo ši sutartis buvo svarbi Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės savarankiškumui.

.....
 .....

(2 taškai)

18. Nurodykite Lietuvos ir Lenkijos ponų požiūrių skirtumą į įvykį, aprašomą šaltinyje C.

.....
 .....

(1 taškas)

19. Paaiškinkite, kokią politinę reikšmę Lietuvai turėjo įvykis, aprašomas šaltinyje C. Kodėl šiuo įvykiu buvo nepatenkinti Lenkijos ponai?

.....
 .....

(2 taškai)

20. Remdamiesi šaltiniais ir žiniomis, apibūdinkite Lietuvos ir Lenkijos valstybių bendradarbiavimą 1386–1569 m. religinėje, kultūrinėje ir karinėje srityse.

.....
 .....

(3 taškai)

Čia rašo vertintojai		
I	II	III

14–20 KLAUSIMŲ TAŠKŲ SUMA			
---------------------------	--	--	--

Į 21 – 29 klausimus atsakykite remdamiesi šaltiniais A ir B.

Šaltinis A (Iš mokyimo priemonės „Lietuva ir pasaulis“)

Valstybės nugalėtojos dalijosi teritorijas: Rusijai liko Suomija ir Besarabija, ji gavo didesnę dalį Varšuvos kunigaikštystės; Prūsija prisijungė Saksonijos bei Varšuvos kunigaikštystės dalį, išplėtė savo valdas prie Reino; Austrijai teko Venecija, Lombardija ir Dalmatija; Didžioji Britanija ėmė valdyti Malta, Kapo koloniją bei Ceiloną... Norvegija buvo atskirta nuo Danijos ir sujungta su Švedija, kaip atlygis⁹ Švedijai už dalyvavimą kare su Prancūzija.

Sostus vėl užėmė tie, kurie buvo juos praradę¹⁰ 1789 m.: Burbonai Prancūzijoje, Ispanijoje, Neapolyje. Popiežius grįžo į Romą ir ėmė valdyti Popiežiaus valstybę.

Šaltinis B

21. Kokio kongreso veiklos rezultatai aprašyti šaltinyje A? Kelintais metais jis įvyko?

.....
 .....

(1 taškas)

22. Išskirkite šaltinyje A minimas keturias didžiąsias valstybes nugalėtojas. Nurodytas valstybes žemėlapyje atitinkamai pažymėkite skaičiais 1, 2, 3 ir 4.

1 ..... 2 .....
 3 ..... 4 .....

(2 taškai)

Čia rašo vertintojai		
I	II	III
.....	.....	.....

⁹ atlygis – wynagrodzenie – вознаграждение

¹⁰ praradę – utracili – утратили

	Čia rašo vertintojai		
	I	II	III
<p>23. Kaip buvo pavadinta Varšuvos kunigaikštystės dalis (šaltinis A), kuri atiteko Rusijai? Nurodytą teritoriją žemėlapyje pažymėkite skaičiumi 5.</p> <p>.....</p> <p style="text-align: right;">(1 taškas)</p>	—	—	—
<p>24. Šaltinyje A minima, kad Prūsija „išplėtė savo valdas prie Reino“. Šias valdas žemėlapyje pažymėkite skaičiumi 6.</p> <p style="text-align: right;">(1 taškas)</p>	—	—	—
<p>25. Remdamiesi žemėlapiu, įvardykite imperiją, valdžiusią didžiąją dalį Balkanų pusiasalio. Nurodytą imperiją žemėlapyje pažymėkite skaičiumi 7.</p> <p>.....</p> <p style="text-align: right;">(1 taškas)</p>	—	—	—
<p>26. Remdamiesi šaltiniu A, nurodykite, kaip buvo įvykdytas teritorijų perdalijimas Skandinavijoje.</p> <p>.....</p> <p style="text-align: right;">(1 taškas)</p>	—	—	—
<p>27. Remdamiesi žemėlapiu, nurodykite dvi valstybes, kurioms priklausė šiandieninė Lietuvos teritorija.</p> <p>.....</p> <p style="text-align: right;">(1 taškas)</p>	—	—	—
<p>28. Remdamiesi šaltiniu A ir žiniomis, paaiškinkite, kodėl Burbonai buvo praradę sostą Prancūzijoje.</p> <p>.....</p> <p style="text-align: right;">(1 taškas)</p>	—	—	—
<p>29. Nurodykite šaltinyje A aprašyto kongreso teigiamą ir neigiamą reikšmę Europos raidai. Kiekvieną nurodytą teiginį paaiškinkite.</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p style="text-align: right;">(3 taškai)</p>	—	—	—
21–29 KLAUSIMŲ TAŠKŲ SUMA			

I 30–39 klausimus atsakykite remdamiesi šaltiniais A, B, C ir D.

Šaltinis A (Iš Vokietijos ir Sovietų Sąjungos nepuolimo sutarties 1939 m. rugpjūčio 23 d.)

SSRS vyriausybė ir Vokietijos vyriausybė [...] įsipareigoja susilaikyti nuo visokiausios prievartos¹¹, nuo visokių agresyvių veiksmų ir nepulti viena kitos tiek atskirai, tiek kartu su kitomis valstybėmis [...] Nė viena iš Susitariančių pusių nedalyvaus jokioje valstybių grupuotėje, tiesiogiai ar netiesiogiai nukreiptoje prieš kitą pusę. Jeigu tarp Susitariančiųjų šalių kiltų ginčų vienu ar kitu klausimu, abi šalys šiuos ginčus ar konfliktus spręs tik taikiu būdu, draugiškai pasikeisdamos nuomonėmis arba prireikus sudarydamos komisijas konfliktui reguliuoti.

Šaltinis B (1941 m. karikatūra)

Užrašų vertimas: Atleisk man bičiuli, bet tai tokia puiki galimybė!
Rusų – vokiečių paktas.

Šaltinis C (Iš SSRS Gynybos liaudies komisaro J. Stalino įsakymo 1942 m. liepos 28 d.)

Mūsų šalies gyventojai, su meile ir pagarba žiūrėję į Raudonąją armiją, pradeda ja nusivilti [...]. Vokiečių okupantai veržiasi Stalingrado prie Volgos link [...]. Trauktis atgal reiškia pražūti ir pražudyti Tėvynę. [...] Nė žingsnio atgal [...], bailiai turi būti naikinami¹² vietoje. [...]

Suformuoti armijose po 3–5 gerai ginkluotus užtvaros¹³ būrius (iki 200 žmonių kiekviename), išdėstyti juos nepatikimų divizijų užnugaryje ir įpareigoti juos panikos ir netvarkingo atsitraukimo atveju [...] panikuotojus ir bailius šaudyti vietoje.

Šaltinis D (Iš Jaltos (Krymo) konferencijos nutarimų)

Trijų valstybių vyriausybių vadovai susitarė:

Vokietija turi natūra atlyginti nuostolius, padarytus karo metais sąjunginėms tautoms. Reparacijas pirmiausia turi gauti tos šalys, kurios patyrė didžiausių nuostolių ir organizavo pergalę. [...] Numatyta bendra reparacijų suma – 20 mlrd. Dolerių, 50 % šios sumos tenka SSRS. [...]

Praėjus dviems–trims mėnesiams po Vokietijos kapituliacijos ir karo Europoje pabaigos SSRS įstos į karą prieš Japoniją sąjungininkų pusėje šiomis sąlygomis:

[...] Rusijos teisių, sulaužytų neteisėtu Japonijos užpuolimu 1904 metais, atkūrimas: a) SSRS pietinės Sachalino salos dalies ir visų šalia esančių salų sugrąžinimas. [...] Kurilų salų perdavimas SSRS.

¹¹ prievartos – przemocy – насилия

¹² naikinami – niszczeni – ликвидированы

¹³ užtvaros – przegrody – заграждения

	Čia rašo vertintojai		
	I	II	III
<p>30. Remdamiesi šaltiniu A, išskirkite du tarpusavio įsipareigojimus¹⁴, kurių SSRS ir Vokietija susitarė laikytis pasirašydamos nepuolimo sutartį.</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p style="text-align: right;"><i>(1 taškas)</i></p>			
<p>31. Remdamiesi žiniomis, paaiškinkite, kokius padarinius¹⁵ ši sutartis sukėlė Lenkijai ir Baltijos šalims.</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p style="text-align: right;"><i>(1 taškas)</i></p>			
<p>32. Koks istorinis įvykis pavaizduotas karikatūroje?</p> <p>.....</p> <p style="text-align: right;"><i>(1 taškas)</i></p>			
<p>33. Įvardykite karikatūroje pavaizduotus istorinius asmenis. Paaiškinkite, kuo buvo panašūs politiniai režimai, susiklostę jų valdomose valstybėse.</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p style="text-align: right;"><i>(2 taškai)</i></p>			
<p>34. Palyginę šaltinius A ir B, paaiškinkite, kuo iš esmės skiriasi juose atsispindintys SSRS ir Vokietijos santykiai.</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p style="text-align: right;"><i>(1 taškas)</i></p>			
<p>35. Remdamiesi šaltiniu C, nurodykite priemones, kuriomis J. Stalinas siekė sulaikyti vokiečių kariuomenės puolimą. Įvertinkite šias priemones.</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p style="text-align: right;"><i>(2 taškai)</i></p>			
<p>36. Remdamiesi žiniomis, nurodykite, koks likimas ištiko vokiečių kariuomenę prie Stalingrado (šaltinis C). Paaiškinkite, kaip jis paveikė SSRS ir Vokietijos karo eigą.</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p style="text-align: right;"><i>(2 taškai)</i></p>			

¹⁴ įsipareigojimus – zobowiązania – обязательства

¹⁵ padarinius – następstwa – последствия

37. Nurodykite vadovus, kurie atstovavo trims valstybėms Jaltos konferencijoje (šaltinis D).

.....
(1 taškas)

38. Išskirkite tris klausimus, kuriuos sprendė Jaltos konferencija.

.....
.....
(1 taškas)

39. Kaip pakito Jaltos konferencijoje dalyvavusių valstybių tarpusavio santykiai pasibaigus karui. Atsakymą paaiškinkite.

.....
.....
(1 taškas)

Čia rašo vertintojai		
I	II	III
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____

30–39 KLAUSIMŲ TAŠKŲ SUMA			
---------------------------	--	--	--

14–39 KLAUSIMŲ TAŠKŲ SUMA			
---------------------------	--	--	--

JUODRAŠTIS

